

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. III. An voluntas antecedeat salvandi omnes homines, sit in Deo
formaliter & propriè, vel solum eminenter & metaphoricè?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

remus efficaciam, effectum non habet, nisi in his qui salvantur, & hoc ex culpa hominum.

53. Ad alia loca Scripturæ, in quibus dicitur Christum non esse mortuum pro impiis, & nolle salvare infideles & peccatores: dicendum est, Scripturam in his locis non excludere à Christi redemptione, vel Dei benevolentia, personas illas substantialiter, quas contingit esse sub peccato, vel infidelitate; sed tantum exprimi in illis propositionibus conditionem, cum qua reduplicativè Deus non vult salutem in illis exequi: id est significari, Deum non velle salvare peccatores aut infideles, manentes in peccato aut infidelitate.

54. Ex quo intelliges verba Concilii Valentini B. 3. cap. 4. ubi dicitur: *Christus non est mortuus pro his, qui in impietate mortui erant ante passionem ejus: sensus enim est, illum non esse mortuum pro illis, eo fine ut jam positus in statu damnationis, post exitum hujus vitæ applicaretur eis sua redemptio: unde in illo Concilio citatur propheticum oraculum Osee, quo Christus dicitur inferni esse dominator, non liberator: non tamen dicitur in illo Concilio, quod illis, quos jam damnatos Christus reperit in inferis, non fuerit tempore vitæ illorum oblata Christi redemptio, & auxilia ad salutem sufficientia.*

55. Objicit tertio Jansenius quædam Augustini testimonia, quæ videntur favere hujus sententiæ. Nam Epistolæ 2. ad Evodium ait: *Non perit unus ex his pro quibus mortuus est Christus.* Et serm. 8. Natalis S. Vincentii: *Christus non perdit quos emit sanguine.* Item sapiens repetit, illos esse tantum redemptos à Christo qui actu salvantur: Ergo ex Augustino Christus non est mortuus pro reprobis, sed tantum pro prædestinatis.

56. Respondeo quod quando D. Augustinus dicit, *neminem perire ex his pro quibus mortuus est Christus, aut illum neminem perdere ex his quos suo sanguine redemit, solum intendit, neminem perire, aut perdi à Christo, ex impotentia eos custodiendi & defendendi, vel ex defectu virtutis, ut enim ipsemet dicebat Joann. 10. Nemo rapit oves meas de manu mea. Non autem intendit, quod nemo pereat ex propria libertate, vel culpa: nam Joann. 17. dicit Christus, perisse aliquem eorum quos à Patre sibi datos acceperat, filium scilicet perditionis.*

57. Ad aliud, quod additur, dicendum est, quod hæc vox, *redimere*, duos habet sensus. In primis enim redimere significat sufficiens pretium pro libertate captivi offerre, cum voluntate sincera ut tale pretium illi applicetur. Secundò redimere idem significat quod actu liberare captivum à servitute. Quando ergo D. Augustinus dicit illos tantum esse redemptos à Christo qui actu salvantur, loquitur de redemptione non in primo, sed in secundo sensu, ut explicat D. Prosper in Respons. ad 1. objectionem Vincentianam, his verbis: *Cum propter unam omnium naturam, & unam omnium causam, à Domino nostro in veritate susceptam, rectè omnes dicantur redempti, & tamen non omnes à captivitate sint liberati, redemptionis proprietates penes illos est, qui non jam vasa diaboli, sed membra sunt Christi. Id est hi tantum dicuntur redempti, qui sunt iustificati, & à potestate diaboli liberati.*

58. Objicit insuper Jansenius: *Christus non oravit pro reprobis, sed solum pro prædestinatis: Ergo non pro illis, sed tantum pro istis mortuus est. Consequentia videtur legitima ex paritate*

A rationis, Antecedens verò probatur ex verbis illis Christi Joann. 17. *Non pro mundo rogo, sed pro his quos dedisti mihi, quæ S. Augustinus significat præparat, ut ab illa oratione reprobos excludat. Similiter S. Thomas in cap. 17. Joann. lect. 2. hæc verba, Non pro mundo rogo, sic exponit, id est pro mundi dilectoribus. Unde idem S. Doctor 2. 2. qu. 21. art. 4. ad 2. ait, Christum non orasse pro omnibus crucifixoribus, neque etiam pro omnibus qui erant credituri in eum: Ergo Christus non oravit pro reprobis, sed solum pro prædestinatis.*

Respondeo primò, dato Antecedente, negando Consequentiam, nam ut rectè observavit Cardinalis Toletus super cap. 17. Joann. annot. 2. Christi oratio atque mors sic inter se comparantur, ut Christus animam agens pro iis omnibus sanguinem obtulerit pro quibus aliquando preces fuderit; non verò pro illis omnibus semper oravit; pro quibus erat moriturus: quia Christi sacrificium generale esse debuit, eosque complecti omnes quibus bene volebat; preces verò quandoque particulares esse potuerunt.

Respondeo secundò, negando Antecedens, ad cuius probationem dicendum, quod, quando Christus dicebat Joann. 17. *Non pro mundo rogo, solum declarare volebat se non orare pro mundo, seu pro mundi dilectoribus, ut interpretatur S. Thomas oratione illà peculiari, quam tunc Christus post cenam ultimam fundebat pro solis Apostolis; non autem quod nullo planè modo pro mundo & dilectoribus orare intendebat; nam ibidem versu 21. orat ut mundus credat in eum, & in cruce pendens pro crucifixoribus suis oravit, & verba illa, Pater ignosce illis, ad omnes tortores suos extendit, ut supra ex Augustino vidimus, unde, quando S. Thomas loco citato ex tertia parte ait, *Christum non orasse pro omnibus crucifixoribus suis, neque etiam pro omnibus qui erant credituri in eum, non intendit quod Christus nullo modo pro ipsis oraverit, sed solum quod pro ipsis non oraverit oratione absoletâ, & procedente ex voluntate consequenti, atque ut illis vitam æternam & mediâ efficaciter ad illam conducentiâ à Patre obtineret, sic enim oravit solum pro prædestinatis. Unde statim subdit Doctor sanctus: Sed pro his solum qui erant prædestinati, ut per ipsum vitam consequerentur æternam. Quibus verbis apertè declarat, se tantum illud genus orationis in Christo negasse pro crucifixoribus suis (inter quos plures erant reprobi) quam habuit pro Electis, pro quibus oravit ut infallibiliter vitam consequerentur æternam.**

ARTICULUS III.

E An Voluntas antecedens salvandi omnes homines, sit in Deo formaliter & propriè, vel solum eminenter & metaphoricè?

Hanc quæstionem movemus contra aliquos recentiores theologos, qui licet contra Jansenium doceant velle omnes homines salvos fieri, voluntate antecedenti; hanc tamen voluntatem asserunt non reperiri in Deo propriè & formaliter, sed metaphoricè tantum, vel eminenter, illamque non esse voluntatem beneplaciti, sed tantum signi. Ita Guillelmus Eltitus in 1. dist. 46. §. 3. & Basilius Legionensis in 1. part. quæstione 6. scholasticâ capite 12. citans pro hac sententiâ Alexandrum, Bonaventuram

& Sorum. Hinc etiam ut probabiliori ex Thom. Alti. v. d. ut Alvarez, Nazarius, Gonzales, Joannes S. Thoma, & Salmanticensis, hanc sententiam absolute rejiciunt, & voluntatem antecedentem salvandi omnes homines, esse in Deo proprie & formaliter, & non solum eminenter, ut metaphoricè, arbitrantur. Unde sic

S. I.

Conclusio affirmativa statuitur.

Deo igitur, voluntatem antecedentem, quæ Deus vult omnes homines salvos fieri, proprie & formaliter, & non tantum metaphoricè, vel eminenter, in Deo reperiri.

Probatur primò: Si voluntas antecedens, quæ Deus vult omnes homines salvos fieri, non esset in Deo formaliter & proprie, sed metaphoricè tantum, vel eminenter, non esset voluntas beneplaciti, sed tantum signi: At hoc dici nequit: Ergo nec illud. Sequela Majoris patet, nam ut ait S. Thomas hic art. 11. *Voluntas proprie dicta vocatur voluntas beneplaciti, voluntas autem metaphoricè dicta est voluntas signi.* Minor verò suadet ex eodem S. Doctore in 1. ad Timoth. cap. 2. le. 1. ubi verba illa Apostoli, *Vult omnes homines salvos fieri*, exponens, hanc voluntatem reducit ad voluntatem beneplaciti. Id etiam expressè docet qu. 23. de Verit. art. 3. his verbis: *Voluntas de Deo proprie dicitur, & hæc est voluntas beneplaciti, quæ per antecedentem & consequentem distinguitur.* Et in 1. dist. 47. qu. 1. art. 2. *Possumus (inquit) loqui de voluntate beneplaciti, vel signi, & de voluntate beneplaciti, vel consequente, vel antecedente.* Ergo juxta S. Thomam voluntas antecedens de salute omnium hominum, ad voluntatem beneplaciti referretur, subindè que reperitur in Deo proprie & formaliter, & non solum metaphoricè & eminenter. Idque exempla judicis & mercatoris quibusidem S. Doctor ad explicandum voluntatem antecedentem de salute omnium hominum, locis supra art. 1. citatis utitur, aperte declarat. Non enim metaphoricè tantum, & improprè, sed verè & realiter, pius & justus judex vult homicidam vivere, nisi aliunde graviores obstarènt considerationes; pax scilicet & tranquillitas reipublicæ, conservatio justitiæ &c. Similiter etiam quis dicat mercatorem imminente tempestate, non velle proprie & formaliter, sed metaphoricè tantum & improprè conservare mercem, quamvis voluntate conditio nata, nempe si non immineret naufragium, & non esset vitæ periculum?

Probatur secundò ratione quam indicat idem S. Doctor 1. ad Timoth. 2. le. 3. explicans illum locum Apostoli, *Qui vult omnes homines salvos fieri*: ubi docet quòd sicut conservatio mercium, secundum se considerata, est bona & volubilis à mercatore; quamvis si consideretur ut causa naufragii, & ut ex illa sequitur submersio navis, non sit bona, nec ab ipso volubilis: ita in Deo salus omnium hominum secundum se, seu absolute considerata, habet rationem volubilis, quamvis si consideretur bonum divine justitiæ, & quòd peccata puniantur, non sit bona, nec volubilis. Unde sic licet arguenterari. Illud terminat actum voluntatis divine, & est ab ipsa formaliter volutum, & non tantum metaphoricè, quod secundum se est bonum & volubile. At salus omnium hominum, secundum se considerata, est bona, &

volubilis; cum ut sic non consideretur ut impeditiva majoris boni: pulchritudinis scilicet universi, & manifestationis divine justitiæ erga reprobos, & misericordie erga electos: Ergo est à Deo volita proprie & formaliter, & non solum metaphoricè vel eminenter.

Tertiò suadet conclusio Deus vult formaliter, voluntate antecedenti, conversionem omnium peccatorum; cum illos in Scriptura invitet, & hortetur ad poenitentiam, & cum asserat Petri 1. se nolle aliquem perire, sed omnes ad poenitentiam reverti: Ergo similiter vult eadem voluntate antecedenti illorum salutem. Consequenter est evidens, ille enim qui vult medium ordinatum ad aliquem finem, à fortiori censetur velle ipsum finem, eodem saltè modo quo vult medium ad illum conducens unde cum poenitentia, & conversio peccatoris, sit medium conducens ad salutem aternam; si Deus habet voluntatem veram & sinceram de conversione omnium peccatorum, verè etiam & sincerè voluntate antecedenti vult illorum salutem.

Quartò probatur conclusio. Volitio libera quæ nunquam impletur, non ex impotentia agentis, sed in ipsius libera voluntate, & ex meritis objecti, nullam imperfectionem Deo repugnantem involvit: Ergo licet voluntas antecedens, quæ Deus vult omnes homines salvos fieri, sit inefficax ex ipsius volentis libera dispositione, & ex meritis ipsius objecti secundum se considerati, & ut præcendit à circumstantiis & conditionibus individualibus, admitti tamen debet ut formaliter & proprie existens in Deo, & non solum metaphoricè, vel eminenter.

Quod magis urgetur. In Deo dantur volitiones liberæ, subjektivè absolutæ, & conditionatæ objectivè, de conditione nunquam implenda, ut ostendimus Tract. præcedenti disp. 5. art. 1. constatque ex illis verbis Matth. 11. *Va tibi Corozain, va tibi Bethsaida, quia si in Tyro & Sidone factæ fuissent virtutes quæ factæ sunt in te, olim in cilicio & cinere poenitentiam egissent.* Ubi poenitentia Tyrionum prænuntiatur futura, & consequenter volita à Deo, sub conditione signorum & miraculorum Christi, quæ conditio apud Tyrionum purificata non fuit, cum nunquam apud illos prædicta signa patrata fuerint: At volitiones istæ nunquam implentur, ex defectu conditionis; Ergo dantur absque imperfectione, formaliter in Deo volitiones liberæ, inefficaces, & nunquam implendæ; quare licet voluntas antecedens de salute omnium hominum sit inefficax, ex libera ipsius volentis dispositione, & nunquam impletur, non tamen propterea negari debet, reperiri in Deo formaliter. Unde D. Thomas in 1. dist. 46. quæst. 1. art. 1. ad 2. *Voluntas antecedens potest dici conditionata, nec tamen est imperfectio ex parte voluntatis divine, sed ex parte voliti quæ non accipitur cum omnibus circumstantiis quæ exiguantur ad rectum ordinem in salutem.*

Denique potest suaderi conclusio hæc ratione. Sicut volitio efficax mediourum efficacium, supponit necessariò efficacem finis intentionem; ita volitio mediourum tantum sufficientium, necessariò præsupponit inefficacem saltè finis volitionem. Sed voluntas antecedens terminatur ad auxilia sufficientia ad salutem, eaq; saltè præparata ac disponit: Ergo necessariò supponit, vel includit volitionem saltè inefficacem nostræ salutis, in Deo formaliter existentem. Minor constabit ex dicendis art. 5. Major verò facillè suadetur:

Tum quia velle media, & non ex amore finis, est præter intentionem, & veluti à casu operari, quod perfectissimo agenti repugnat. Tum etiam, quia electio & intentio sic comparantur in ordine appetibili, sicut assensus conclusionis & assensus præmissarum in ordine speculabili: Sed assensus conclusionis necessario oritur ex assensu præmissarum: Ergo electio medii necessario præsupponit intentionem finis.

67. Dices, sufficere quòd volitio medii procedat ex volitione finis virtuali, non autem requiri quòd formalem finis volitione supponat; & sic volitio mediorum & auxiliorum sufficientium, supponere quidem voluntatem antecedentem salutis hominum, virtualiter, vel eminenter, non tamen formaliter in Deo existentem.
68. Sed contrà primò: Volitio virtualis finis est volitio illius quatenus continentur in mediis: Sed ex illa, prout sic, nequit oriri mediorum sufficientium volitio: Ergo nequit procedere ex volitione virtuali finis. Major constat, Minor probatur. Volitio finis ut in mediis contenti, est volitio ejus prout terminata ad media: Sed volitio mediorum nequit oriri ex eorundem volitione, aliàs à seipsa procederet, & à se causaretur, & se ipsam præsupponeret. Ergo nequit oriri ex virtuali volitione finis.
69. Secundo, Volitio efficax medii efficacis, oriri nequit ex efficaci volitione virtuali finis, sed necessario præsupponit efficacem volitionem formalem finis, ut demonstrant Thomistæ in Tractatu de Prædestinatione, & ex hoc probant prædestinationem non supponere præscientiam meritum, ut ibidem ostendimus. Ergo nec volitio mediorum sufficientium oriri potest ex virtuali volitione finis, sed formalem necessario præsupponit.

S. II.

Solvuntur Objectiones.

70. **O**bjicies primò: D Chrysostomus homil. 1. in Epist. ad Ephes. dicit quòd Deus valde cupit, valde desiderat nostram salutem. At desiderium non est in Deo propriè & formaliter, sed impropriè tantum & metaphoricè, ut infra *diff. 6. art. 2.* ostendimus: Ergo nec voluntas antecedens de salute omnium hominum.
71. Sed facile respondetur, Chrysostomum ibi usurpare nomè desiderii latè, & in ampla quadam significatione, quatenus ferventissimus amor alicujus rei, etiam præsentis & possessæ, desiderium ejus interdum appellatur. Unde de Angelis beatis, qui continuo Deum contemplantur & vident, dicitur 1. Petri 1. *In quem desiderant Angeli prospicere.* ut ergo Chrysostomus significaret esse in Deo ardentissimum nostræ salutis amorem, & veram ac sinceram voluntatem salvandi homines, eam desiderium appellavit.
72. **O**bjicies secundo: Nulla voluntas inefficax potest esse propriè & formaliter in Deo: Sed voluntas antecedens salvandi omnes homines est inefficax in reprobis, ut constat. Ergo non est in Deo formaliter, sed tantum metaphoricè: nec est voluntas beneplaciti, sed signi. Minor patet, Major probatur primò: quia omnis voluntas Dei secundò in Scripturam esse efficacem, & semper implètur: dicitur enim *Isaiaz 46. Omnis voluntas mea fiet.* Et *Psal. 134. Omnia quecumque voluit Dominus, fecit.* Secundo probatur: Omnis voluntas inefficax, & carens effectu, dicitur imperfecta: Ergo non est in Deo formaliter.
73. **R**espondeo negando Majorem, ad cuius pri-

mam probationem dicendum est, illa testimonio Scripturæ & similia, intelligenda esse de voluntate Dei simpliciter, qualis est sola voluntas consequens, ut docet S. Thomas hic *art. 6. ad 1.* non verò de omni voluntate Dei, quæcumque illa sit: nam ex eadem Scriptura colligitur datio Deo aliquam voluntatem, quæ non impletur, juxta illud *Matth. 23. Jerusalem, Jerusalem, quæ occidis Prophetas, &c. quoties volui congregare filios tuos, & noluisti, &c.* Secundo dici potest quòd omnis voluntas Dei fiet, quia à nullo impeditur, nec est aliquid quod resistere valet, sed si aliquid non impletur, est quia hoc ipsum est volitum ab eo, & sic sive aliquid fiat, sive non, totum est ex ejus voluntate: cum quo tamen stat, quòd in ordine ad effectum qui interdum non ponitur in re, dicitur inefficax. Unde ad secundam probationem ejusdem Majoris, dicendum est, dupliciter voluntatem aliquam dici posse inefficacem: primò ex aliquo impedimento extrinseco, vincenit aut retardante efficaciam ipsius; secundò ex propria ordinatione & providentia ipsius volentis. Voluntas inefficax primo modo, est imperfecta, & non potest esse in Deo, non tamen si sit inefficax solùm secundo modo: quòd patet voluntas antecedens quam Deus habet de salute omnium hominum, est inefficax, quia ex propria ordinatione & providentia sua, Deus vult quòd careat effectu, & sit inefficax. Hoc enim pertinet ad universalem provitorem, ita ordinare omnia ad suos fines, ut periret quòd aliqua frustrerent suo effectu, & talem finem non consequantur; quia nisi frustrarentur, sequerentur majora inconvenientia. Ut patet in ordinematurali, in quo Deus ordinat corruptionem & destructionem quorundam individuum, ad conservationem alicujus speciei: v. g. quòd leo devoret agnum, ad conservandam speciem leonis, &c. Ita similiter in ordine supernaturali, Deus tanquam universalis provitor, providere debet per voluntatem antecedentem, quòd omnes homines sint capaces beatitudinis, quòd tendant quantum est de se in illam, & debet illa præparare per talem voluntatem media & auxiliaria sufficientia ad illam consequendam. Ut tamen locus detur mutabilitati, contingentiæ, & infirmitati liberi arbitrii, & ut manifestetur pulchritudo suæ justitiæ erga aliquos, & splendor suæ misericordiæ erga alios, debet per voluntatem consequentem, non velle efficaciter salutem aliquorum, eisque denegare media efficaciam ad illam consequendam.

Objicies tertio: Si daretur in Deo voluntas antecedens salvandi omnes homines, vel illa terminaretur ad salutem illorum ut futuram, vel solùm ut merè possibilem; Primum dici nequit, cum salus reproborum revera futura non sit; de illa enim nunquam verificabitur quòd de facto sit. Nec secundum, quia ut supra ostendimus, Deus non vult nec amat ea quæ sunt in statu meræ possibilitatis: Ergo talis voluntas non datur in Deo.

Respondeo voluntatem illam terminari ad gloriam & salutem reproborum, non ut pure possibilem, sed ut futuram, non quidem futuratione completâ & perfectâ, sed imperfectâ & inchoatâ, Pro cuius intelligentia

Notandum primò: Futuritionem rerum à causis desumi, non ut præcisè in actu primo consideratis, à quibus prout sic possibilitas desumitur, sed ut determinatis ad dandam illis existentiam.

Notandum secundò: Duplicem esse posse determinationem causarum: unam perfectam & completam, alteram imperfectam & inchoatam. Illa in causis secundis invenitur, ut præveneris aut præveneris auxilio efficaci, & in prima causa, tempore voluntate divina, determinata decreto efficaci. Secunda verò invenitur in causis secundis, ut in auxiliis sufficientibus. & in causa prima ut per actum liberam inefficacem, objectum amare. Cùm ergo ista determinatio ad salutem omnium hominum, non sit à causa prima & secundum omnino indifferens, sed ut patet aliquo modo determinata, consequens quod ab illis, prout sic desumi possit denominari, non parè possibiliter, sed aliquis futurius rei volitæ, licet quia talis determinatio non est efficaci & completa, neque ab illis, prout in hoc statu, perfecta rerum futuritio desumitur. Gloria ergo reprobatorum, ex vi voluntatis Dei antecedentis, est imperfecta & inchoativa futura, quia per talem actum divina voluntas quodammodo ad illius existentiam afficitur, & ex tali intentione oriuntur media sufficientia, quibus voluntas hominum aliquoties ad illam manet determinata licet quia hæc determinatio, tã in causa prima, quàm in secunda, efficaci & perfecta non est; non sit perfecta & completa futura; unde gloria terminat prædictam voluntatem, ut inchoativè futura. Ex quo non licet inferre, reprobos de facto esse glorificandos; quia licet de eo quod est perfectè & completè futurum, sit aliquando verum quod de facto sit, de illo tamen quod imperfectè solum & inchoativè futurum est, necessarium non est, quod verificetur aliquando esse presens; juxta illud Aristot. 2. de Generatione text. 64. *Futurus quis incedere, non incedit.*

In illis, Auxilia sufficientia orta ex illa voluntate salvandi omnes homines, relinquunt voluntatem hominis indifferentem, ut assequatur, vel non assequatur salutem. Ergo licet ex vi illorum, & consequenter ex vi voluntatis antecedentis ex qua originantur, reddatur gloria proximè possibilis, non tamen constituitur aliqua ratio futura. Patet Consequencia: nam futuritio rei sumi nequit à causis omnino indifferentibus ad hoc ut sit vel non sit.

Respondeo distinguendo Antecedens: Auxilia sufficientia relinquunt voluntatè indifferentem, indifferentiã efficientiã actus perfecti, & assensionis se ad actus, concedo Antecedens: quoad inchoationem, nego Antecedens. Licet enim auxiliis sufficientibus non applicet voluntatem ad actum perfectum, ad quem ex natura sua ordinatur, illam tamen applicat ad actus imperfectos, qui voluntatem præparant, disponunt, & inclinant ad perfectiores; ut docent communiter Thomistæ in Tractatu de auxiliis. Unde licet ratione illius actus perfectus, & salutis æternæ, non reddantur perfectè & completè futura, bene tamen inchoativè & imperfectè.

Objicies quartò: Voluntas antecedens de salute omnium hominum, non est vera & sincera voluntas, sed fictitia & simulatoria: Ergo non est in Deo propriè, sed tantum metaphoricè. Consequencia patet, Antecedens probatur primò ex D. Thoma qui hic art. 6. ad 1. & 3. p. quest. 2. r. art. 4. in corp. loquens de voluntate illa antecedente, dicit quod illa magis est appellanda velleitas, quam absoluta voluntas.

Secundò, Deus antecedenter ad prævisã de-

A merita vult aliquos reprobare, reprobatione negativã, id est illis denegare gloriam ut beneficium indebitum; & post prævisã demerita, illos reprobat, reprobatione positivã, quæ non solum importat denegationem gloriæ, sed etiam inflictionem pœnæ, ut ostendemus in Tractatu de Prædestinatione. At hæc voluntas, seu reprobatio negativã, non videtur posse coherere cum vera & sincera voluntate salvandi omnes, sed illi opponi & contrariari. Ergo idem quod prius.

Tertiò, si esset in manu & potestate mercatoris, evitare aut vincere tempestatem, & conservare merces, quis diceret illum habere veram & sinceram voluntatem de earum conservatione, si postmodum imminente tempestate, eam non vitaret & vinceret? Cùm ergo Deus habeat in thesauris suæ omnipotentia media efficacia quibus potest omnes homines salvos facere, non videtur habere veram & sinceram voluntatem salvandi reprobos, quibus talia media denegat, & confert vel offert solum sufficientia.

Respondeo negando Antecedens, ad cujus primam probationem dicendum est, quod licet D. Thomas interdum voluntatem antecedentem de salute omnium hominum, velleitatem appelleret, per hoc tamen non intendit docere, illam non esse voluntatem de facto, aut non esse formaliter in Deo, sed solum illam non esse voluntatem simpliciter, sed secundum quid, quatenus attingit objectum secundum se, & præcisum à circumstantiis. Sic enim clarè se explicat hic art. 6. ad 1. his verbis: *Neque tamen id quod antecedenter volumus, simpliciter volumus, sed secundum quid; quia voluntas comparatur ad res secundum quod in seipsis sunt, in seipsis autem sunt in particulari, unde simpliciter volumus aliquid, secundum quod volumus illud, consideratis omnibus circumstantiis particularibus, quod est consequenter velle: unde potest dici quod iudex justus simpliciter vult homicidam suspendi, sed secundum quid vellet eum vivere, scilicet in quantum est homo, unde magis potest dici vellet eum, quam absolutè voluntas.*

Addo quod, voluntas Dei antecedens de salute omnium hominum, est conditionata: voluntas autem conditionata, comparativè ad absolutam, velleitas appellari solet, ut docet S. Thomas in 4. dist. 17. quest. 2. art. 1. ad 3. his verbis: *Quamvis voluntas completa non possit esse de impossibili, tamen voluntas conditionata, quæ & VELLEITAS dicitur, potest esse de impossibilibus.* Quibus verbis aperte declarat, voluntatem inefficacem & conditionatam, quamvis sit vera & sincera voluntas, posse tamen dici velleitatem ad distinctionem voluntatis absolutæ & efficaci.

Ad secundam probationem ejusdem Antecedentis, respondeo voluntatem antecedentem quam Deus habet salvandi omnes homines, non contrariari reprobationi negativæ, nec positivæ; seu voluntati quam Deus habet aliquos excludendi à gloria ut beneficio indebito, vel illos in pœnam peccatorum, æternis suppliciis deputandi. Quia prima voluntas nascitur ex se, & ex præcisã ratione bonitatis divinæ. Secunda verò (saltem quantum ad reprobationem positivam) nascitur ex nobis, & ex ostensione divinæ justitiæ. Nam ut eleganter dicit Tertullianus lib. 1. contra Marcionem: *Deus est seipso bonus, ex nobis justus: prior est bonitas secundum naturam, posterior severitas secundum causam &c.*

Disp. 5. Art. 2.

79.

80.

81.

Ad

in Bibli...

82. Ad tertiam probationem, concessio Antece-

dente, neganda est Consequentia & paritas. Ratio discriminis est, quia mercator est aliqua persona particularis, quæ solum intendit bonum particulare & utile, non verò bonum commune & generale totius universi; unde si ille posset adhibere media efficacia ad conservationem mercium, imminente tempestate, & ea tamen respueret, vel negligeret, non conferret habere voluntatem veram & sinceram de illarum conservatione. Deus autem est causa generalis, & universalis provisor, qui non solum debet intendere & procurare bonum particulare aliquorum hominum, sed etiam bonum generale totius universi, & permittere quòd aliqua creatura deficiat, & frustreretur suo fine: quare, licet non conferat omnibus media efficacia ad salutem, habet tamen veram & sinceram voluntatem illos salvandi, quamvis inefficacem & conditionatam, modo infra explicando.

83. Obijcies ultimò: Voluntas signi non est formaliter in Deo, sed solum metaphoricè: Atqui voluntas antecedens salvandi omnes homines, est voluntas signi: Ergo non est in Deo formaliter. Major constat ex supra dictis. Minor probatur ex D. Thoma opusculo de Præscientia & Prædestinatione cap. 6. ubi ait: *Deus dicitur velle aliquid dupliciter: uno modo proprie, & sic dicitur velle aliquid cuius voluntas vera in eo est, quod sibi complacet, & hoc dicitur voluntas beneplaciti, quæ semper in omnibus infallibiliter impletur, & de hac loquitur Scriptura Isaiæ 46. Omnis voluntas mea fiet. Alio modo dicitur velle aliquid metaphoricè, id est per similitudinem, eo quòd ad modum volentis se habet, in quantum præcipit, consulit, prohibet, vel permittit aliquid; & hæc dicitur voluntas signi, quæ non semper impletur, de qua dicit Apostolus I. ad Timot. 2. qui vult omnes homines salvos fieri, cum tamen omnes salvi non sunt, sed multi damnantur.*

84. Respondeo concessa Majori, negando Minorem; ad cuius probationem in primis dico opusculum illud non esse D. Thoma: quod mihi suadent tria. Primum est, illud inter alia opuscula non inveniri. Secundum, in Romana editione, quæ aliis est præferenda, tale opusculum in illius operibus non haberi. Tertium, quia D. Thomas sibi manifestè contradiceret, cum apertissimè doceat locis supra relatis, voluntatem de salute omnium hominum, non esse voluntatem signi, sed beneplaciti.

85. Secundò responderi potest, talem voluntatem referri posse, vel ad voluntatem signi, vel ad voluntatem beneplaciti, secundum diversas considerationes. Prout enim denotat actum divinæ voluntatis formaliter in Deo existentem, voluntas beneplaciti dicitur: quatenus verò aliquo signo exteriori manifestatur, voluntas signi appellatur: ut explicat S. Doctor super caput 1. Epist. ad Timot. lect. 1. his verbis: *Velle ponitur quandoque pro voluntate beneplaciti, quandoque pro voluntate signi. Pro voluntate signi vult salvare omnes, quia omnibus proposuit salutis præcepta, consilia, & remedia. Pro voluntate beneplaciti sic exponi potest quatuor modis &c.* Unde quando S. Thomas in prædicto opusculo de Præscientia & Prædestinatione asserit quòd voluntas illa, quæ Deus vult omnes homines salvos fieri, est voluntas signi, per hoc non excludit, quin sit etiam voluntas beneplaciti: nihil enim prohibet (ut supra ex eodem sancto Doctore ostendimus) de eodem secundum diversas considerationes, esse voluntatem beneplaciti & signi.

Art. 1.
§. 3.

ARTICULUS IV.

AN voluntas antecedens salvandi omnes homines sit conditionata, & expectans consensum & determinationem voluntatis humanae?

Partem affirmativam tenent communiter Recentiores cum Molina, asserentes voluntatem Dei antecedentem, dici conditionatam, eò quòd dependeat à consensu liberi arbitrii, tanquam à conditione quam expectat, & ex cuius defectu redditur inefficax, ac frustratur suo effectu.

Addunt aliqui, quòd si Deus voluntate absolute & per se efficaci vellet salvare homines, eorum libertas destrueretur, quia ex illa indicitur necessitas antecedens, libertati contraria, unde Petavius Tomo 1. libro 10. cap. 3. docet, Deum erga Omnes homines quòdam voluntatis proensione ferri, ut eos salvos ac beatos velit, & quidem efficaci quantum est ex se, non autem absolute & conditionis expectæ voluntate, sed ad talem conditionem implicata, si & ipsi consentire voluerint.

Hæc tamen sententia, & hic modus explicandi voluntatem antecedentem, displicet omnibus D. Augustini & S. Thoma Discipulis, qui cum utroque sancto Doctore constantissimè asserunt, voluntatem Dei esse de se efficacem; illamque non expectare, sed causare contentum & determinationem liberi arbitrii creati, ut sese ostendimus disputatione sequenti, ubi agemus de divinorum decretorum efficacia & causalitate.

§. I.

Conclusio negativa statuitur, & variis authoritatibus & rationibus suadetur.

Dico igitur, Voluntatem antecedentem salvandi omnes homines, non dici conditionatam, ex eo quòd pendeat à consensu voluntatis humanæ, tanquam à conditione quam supponat, vel expectet à libero arbitrio: Sed quia importat actum conditionatum, quo Deus vellet salutem omnium hominum, nisi hoc repugnaret ordini suæ providentiæ, & nisi ex hoc impediretur bonum universale suæ iustitiæ, & manifestatio suorum attributorum.

Conclusio sic explicata probatur primò ex D. Thoma supra relato in 1. dist. 46. quart. 1. art. 1. ad 2. ubi ait: *Voluntas antecedens potest dici conditionata, nec tamen est imperfectio ex parte voluntatis divinæ, sed ex parte voluntatis, quod non accipitur cum omnibus circumstantiis, quæ exiguntur ad rectum ordinem in salutem.* Quibus verbis aperte docet voluntatem antecedentem non dici conditionatam, eò quòd pendeat tanquam à conditione, à consensu & determinatione liberi arbitrii, ut asserunt Recentiores, sed ex eo quòd attingat illum objectum, scilicet salutem hominum, ut præcisam à circumstantiis particularibus: manifestatio scilicet suæ iustitiæ, pulchritudine universi &c. quia illam vellet, nisi tales considerationes obstant. Idem docet in 1. ad Timotheum cap. 2. lect. 1.

Probatur secundò conclusio ex Augustino 4. contra